

De verkiezingen van 10 juni 2007: een analyse van de stembusuitslag

Jo BUELENS

*Onderzoeksassistent aan het
Departement Politieke Wetenschappen
van de Vrije Universiteit Brussel*

1. Inleiding

Cijfers liegen niet. Deze uitspraak mag dan waar zijn, het blijft een feit dat de interpretatie van die cijfers meermaals aanleiding geeft tot een verschillende voorstelling van de feiten. Dat is zeker zo voor verkiezingsuitslagen. Winst of verlies hangt namelijk niet alleen af van het aantal behaalde stemmen en zetels; het is afhankelijk van de verkiezingsuitslag waarmee men vergelijkt. De verkiezingen voor de Kamer en de Senaat in 2007 werden voor de tweede maal los van de regionale verkiezingen gehouden. In 2006 waren er gemeente- en provincieraadsverkiezingen en in 2004 regionale en Europese verkiezingen. Ook de kiesstrijd bij de federale verkiezingen speelt zich voor het grootste deel binnen de regio's of taalgemeenschappen af, als gevolg van het specifieke kiesstelsel in België. Het is dan ook aannemelijk dat waarnemers de vergelijking maken met de regionale verkiezingen van 2004. Er is een tweede reden om deze vergelijking te maken. In 2003 hadden de N-VA en Vivant nog niet de keuze gemaakt om met een kartelpartner op te komen. Spirit had toen al gekozen voor de SP.A. Winst of verlies is eenvoudiger te vergelijken met de uitslag van 2004, waar de kartels CD&V en N-VA, enerzijds, en VLD en Vivant, anderzijds, wel samen opkwamen. Welke vergelijking er ook wordt gekozen, voor het vormen van een nieuwe regering telt alleen de nieuwe zetelverdeling om onderhandelingen te starten. De federale verkiezingen van 10 juni 2007 hebben op dat vlak een uitzonderlijke nasleep gekend. De coalitievorming duurde langer dan ooit en de kloof tussen Vlamingen en Franstaligen leek nog nooit zo diep. In de maanden voor de verkiezingen waren opnieuw communautaire spanningen opgedoken. Aan Vlaamse zijde waren alle ogen gericht op Yves Leterme, de minister-president van de Vlaamse Regering die aarzelde om de overstap te wagen naar het eerste-ministerschap op het federale niveau. De verkiezingsoverwinning van het kartel CD&V - N-VA bij de regionale verkiezingen van 2004 gaf de CD&V

goede hoop om na acht jaar oppositie opnieuw in de federale regering te komen. Een verlies voor de regeringspartijen VLD en SP.A was te verwachten. Alleen de grootorde van het verlies zou bepalen of twee dan wel drie partijen nodig zouden zijn om aan Vlaamse zijde te regeren. Aan Waalse zijde was het duidelijk dat de spanningen tussen de MR met Didier Reynders en de PS met Elio Di Rupo het verder zetten van de paarse coalitie erg zouden bemoeilijken. In 2004 was de MR al door de socialisten uit de meerderheid gezet op het Waalse niveau en vervangen door de CDH. De verkiezingen in Franstalig België moesten de electorale verhoudingen tussen PS en MR opnieuw bepalen. Het was een open vraag hoezeer de positie van de PS als grootste partij zou beïnvloed worden door de politieke schandalen in Charleroi. Als de PS en de MR niet meer samen konden regeren, dan kon de verkiezingsuitslag van CDH en Ecolo bepalend zijn voor de nieuwe samenstelling van de coalitie. De langdurige coalitievorming nadien was mee het gevolg van het feit dat de kiezer de kaarten niet eenvoudig had verdeeld.

II. De verkiezingsuitslag voor de Kamer

In 2007 waren er 150.159 kiezers meer ingeschreven dan in 2003. Er zijn minder kiezers naar het stemlokaal gekomen (-0,55%), maar als ze kwamen hebben ze meer geldige stemmen uitgebracht (+0,13%).

TABEL I. De verkiezingsuitslag voor de Kamer.

Opkomst	2007	2003	verschil
Ingeschrevenen	7.720.796	7.570.637	+150.159
Neergelegde stembiljetten	7.032.077	6.936.801	
Geldige stemmen	6.671.360	6.572.189	
Blanco en ongeldige stemmen	360.717	364.612	
Neergelegde stembiljetten %	91,08%	91,63%	-0,55%
Geldige stemmen %	94,87%	94,74%	+0,13%
Blanco en ongeldige stemmen %	5,13%	5,26%	-0,13%

Tijdens de verkiezingsavond krijgen de gewonnen of verloren percentages van partijen de meeste aandacht. Het is voornamelijk de zetelverdeling die in de periode erna de machtspositie van een partij en van partijfamilies bepaalt. Zowel de uitslag van de MR als die van het Vlaams Belang toont aan dat stemmenwinst niet noodzakelijk ook zetelwinst betekent. Dit is afhankelijk van de deeluitslagen in de verschillende kieskringen. We komen hier later op terug als we partij per partij

de uitslag bespreken. De winnaars van de verkiezingen zijn te vinden bij Lijst Dedecker, in het Christendemocratische en het groene kamp. Aan Vlaamse zijde behaalde het kartel CD&V – N-VA 2,2% en acht zetels meer dan de som van hun afzonderlijke score in 2003. De groenen herwonnen vier zetels, nadat ze in 2003 alle negen zetels verloren hadden. Aan Franstalige zijde won de CDH maar 0,59% in stemmen, maar dat was wel goed voor twee zetels meer. Ecolo verdubbelde haar zetelaantal van vier naar acht en dit dankzij een stemmenwinst van 2,04%. In Vlaanderen kwam Lijst Dedecker van niets naar vijf zetels. De score van 4,03% is erg hoog voor een nieuwe partij in de Belgische politiek en doet denken aan de lijst Rossem in 1991. Toen kon die partij 3,22% van de stemmen halen, wat goed was voor drie zetels. Zoals in 1991 was ook nu de goede score van deze nieuwe lijst door geen enkele peiling of waarnemer voorspeld.

De grote verliezers waren de socialistische partijen en de Vlaamse liberalen. Aan Vlaamse zijde moest het kartel SP.A-Spirit 4,65% inleveren, wat een verlies van negen zetels tot gevolg had. De Open VLD zag 3,53% van haar kiezers vertrekken en moest hiervoor zeven zetels inleveren. De PS diende in het Franstalige lands-gedeelte rekening te houden met een verlies van 2,16% van de stemmen, wat vijf zetels minder betekende. Zoals reeds aangegeven won de MR wel 1,12%, maar verloren ze toch één zetel. Datzelfde lot was ook het Vlaams Belang beschoren. Ondanks een kleine stemmenwinst van 0,40% diende het toch één zetel in te leveren. Het FN aan Franstalige kant wist haar ene zetel te vrijwaren.

TABEL II. Stemmen en zetels bij de verkiezingen van 2007 voor de Kamer (Bron: IBM BZ).

	2007	2003	2007 %	2003 %	verschil	zetels
FN	131.385	130.012	1,97%	1,98%	-0,01%	1 (0)
CDH	404.077	359.660	6,06%	5,47%	+0,59%	10 (+2)
CD&V N-VA	1.234.950	-	18,51%	-	+2,20%	30 (+8)
CD&V	-	870.749	-	13,25%	-	-
N-VA	-	201.399	-	3,06%	-	-
Vlaams Belang	799.844	-	11,99%	-	+0,40%	17 (-1)
Vlaams Blok	-	761.407	-	11,59%	-	-
MR	835.073	748.952	12,52%	11,40%	+1,12%	23 (-1)
Open VLD	789.445	-	11,83%	-	-3,53%	18 (-7)
VLD	-	1.009.223	-	15,36%	-	-
PS	724.787	855.992	10,86%	13,02%	-2,16%	20 (-5)
Groen!	265.828	-	3,98%	-	+1,51%	4 (+4)
Agalev	-	162.205	-	2,47%	-	-
SP.A-spirit	684.390	979.750	10,26%	14,91%	-4,65%	14 (-9)
Ecolo	340.378	201.118	5,10%	3,06%	+2,04%	8 (+4)
Lijst Dedecker	268.648	-	4,03%	-	-	5 (-)

De globale uitslag geeft een onvolledig beeld van de partijresultaten. De strijd om de zetels gebeurt in de Kamer op het vlak van de kieskringen. Aan de hand van Tabel 3 overlopen we de uitslag per regio voor elke partij. In tegenstelling tot de Senaat is er in elke provinciale kieskring een andere lijstsamenstelling per partij. Dat betekent dat er telkens andere boegbeelden naar voor moeten worden geschoven.

De kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde is de enige kiesomschrijving waar zowel Franstalige als Vlaamse partijen samen in de arena treden. Dat heeft als gevolg dat de scores van lijsten en hun percentage winst of verlies ogenschijnlijk van de rest van het land verschillen en steeds kleiner uitvallen. Ook voor de zetelverdeling is het deel van de oude provincie Brabant een uitzondering. Door de bijzondere regels van apparentering worden de uitslagen van Leuven en Nijvel voor de zetelverdeling mee in rekening gebracht.¹

TABEL III. Uitslag in % winst of verlies per kieskring voor de Kamer.

Kieskringen	FN	CDH	CD&V NVA	Vlaams Belang	MR	Open VLD	PS	Groeni	SPA- Spirit	Ecolo	Lijst Dedecker
Antwerpen	-	-	5,23%	-0,02%	-	-5,76%	-	2,37%	-5,29%	-	5,42%
Brussel-Halle- Vilvoorde	-0,32%	3,05%	1,18%	-0,77%	1,12%	-2,46%	-1,61%	1,17%	-3,72%	2,91%	1,89%
Henegouwen	0,67%	1,98%	-	-	4,97%	-	9,84%	-	-	4,22%	
Leuven	-	-	4,24%	0,90%	-	-6,57%	-	2,99%	-5,04%	-	5,84%
Limburg	-	-	6,62%	2,81%	-	-2,82%	-	1,71%	-12,44%	-	4,05%
Luik	-0,29%	0,83%	-	-	-0,19%	-	3,52%	-	-	5,97%	
Luxemburg	0,10%	1,88%	-	-	0,03%	-	4,98%	-	-	4,52%	
Namen	-0,27%	1,38%	-	-	4,74%	-	7,55%	-	-	6,16%	
Oost- Vlaanderen	-	-	3,33%	1,81%	-	-6,64%	-	2,70%	-6,24%	-	6,24%
Waals-Brabant	-0,82%	0,35%	-	-	2,98%	-	6,31%	-	-	6,47%	
West- Vlaanderen	-	-	0,39%	0,34%	-	-5,14%	-	2,60%	-8,52%	-	11,25%
Het Rijk	-0,01%	0,59%	2,20%	0,40%	1,12%	-3,53%	2,16%	1,51%	-4,65%	2,04%	4,03%

Bron: IBM BZ.

A. Vlaanderen

Het kartel CD&V – N-VA kon in elke kieskring winst optekenen. De grootste vooruitgang werd geboekt in Antwerpen en Limburg. In Antwerpen waren de lijsttrekkers Inge Vervotte en Bart De Wever. In Limburg waren Jo Vandeurzen en Johan

1. Deze bijzondere regels gaven aanleiding tot een uitspraak van het toenmalige Arbitragehof (nu Grondwettelijk Hof) dat de kieswetgeving voor deze niet-provinciale kieskringen diende te worden aangepast. Arrest 30/2003 van 26 februari 2003.

Sauwens zoals in 2004 respectievelijk lijsttrekker en lijstduwer. In West-Vlaanderen was de winst het kleinst. In 2003 stonden daar Stefaan De Clerck en Yves Leterme op 1 en 2 van de lijst. Nu was de lijsttrekker Hendrik Boogaert, die minder bekend is. Opmerkelijk is dat in de Brusselse kantons de CD&V – N-VA een licht verlies moest optekenen. In Halle-Vilvoorde was de vooruitgang dan weer voldoende om in de hele kieskring nog een zetel binnen te halen.

Groen! kon overal winst optekenen. Na de grote nederlaag in 2003 was het al duidelijk bij de regionale verkiezingen van 2004 dat het electorale gewicht van de Vlaamse groenen hoger lag. De grootste vooruitgang werd opgetekend in Leuven, maar dat was toch niet voldoende om er een zetel te behalen. De vooruitgang was heel gelijkmatig over de kieskringen verspreid en leverde dan ook in de andere kieskringen een zetel op. Alleen in Limburg was de score wat zwakker. Door het kleinere aantal te verdelen zetels kon Groen! ook hier geen zetel behalen. Alle lijsttrekkers van de verschillende kieskringen waren jong en relatief onbekend. In de top 50 van de voorkeurstemmen voor de Kamer was er dan ook geen enkele Vlaamse groene.

In termen van electorale vooruitgang is de Lijst Dedecker de koploper. Hoewel de winst overal in Vlaanderen aanzienlijk is, springt het resultaat van West-Vlaanderen het meest in het oog. Jean-Marie Dedecker zelf stond, samen met Ulla Werbroeck, bovenaan de lijst. Met zijn voorkeurstemmen kwam Dedecker op de 14de plaats in de rangschikking voor de Kamer van meest populaire kandidaten. De twee West-Vlaamse zetels voor lijst Dedecker zijn dan ook de verrassing van deze verkiezingen te noemen. In Antwerpen, Oost-Vlaanderen en Leuven werd telkens een voldoende hoge score behaald voor een zetel. In het electorale spectrum heeft Lijst Dedecker een positie ingenomen die rechtser (conservatiever) is dan de Open VLD maar minder extreem dan het Vlaams Belang. Kiezersonderzoek moet uitwijzen hoe de stemmenwinst is tot stand gekomen, maar algemeen wordt aangenomen dat de partij vooral haar stemmen heeft weggehaald bij de Vlaamse liberalen en dat ook potentiële nieuwe stemmen voor het Vlaams Belang bij Lijst Dedecker zijn terecht gekomen.

Ondanks een winst van 0,40% van de stemmen is het geen beeld van een overwinning bij het Vlaams Belang. Dat heeft verschillende redenen. In de eerste plaats is er het verlies van één zetel in de kieskring Antwerpen. In stemmen is het verlies er beperkt, maar in 2003 was de laatste zetel slechts nipt binnengehaald. Voor het eerst in de geschiedenis van de partij diende er dus een zetel te worden ingeleverd. De uitslagen van de gemeenteraadsverkiezingen in 2006 hadden al aangegeven dat aan de schijnbaar onstuitbare reeks overwinningen weldra een einde kon komen. Het verlies van 2% in het kanton Antwerpen en 1% in Mechelen wordt wel gecompenseerd door de winst in de rest van de kieskring. Ook in de kieskring

Brussel-Halle-Vilvoorde is het beeld gemengd. Het groot verlies in kantons zoals Schaarbeek en Sint-Jans-Molenbeek, telkens - 4%, werd slechts gedeeltelijk gecompenseerd door goede uitslagen in de kantons aan de rand van Brussel, zoals Asse, Halle en Vilvoorde. De winst schommelde daar telkens rond de 2%. In Oost-Vlaanderen is eenzelfde fenomeen waar te nemen: verlies in het kanton Gent en winst erbuiten. In West-Vlaanderen zijn er meerdere kantons waar verlies werd opgetekend en dat zijn niet noodzakelijk de grotere steden. Gerolf Annemans haalde voor de partij het meeste voorkeurstemmen binnen, waarmee hij goed was voor een achtste plaats in de rangorde van meest populaire politici.

De grootste verliezen zijn bij het kartel SP.A-Spirit terug te vinden. Uittredende regeringspartijen verliezen weliswaar vaak,² maar er was nog wat anders aan de hand. De verkiezingen van 2003 waren een grote sprong voorwaarts geweest en de populariteit van de 'teletubies' (Van den Bossche, Vande Lanotte, Stevaert en Vandenbroucke) was in die periode een opvallend feit in de campagne. Nu was enkel Vande Lanotte veel in beeld, maar dan wel voor de Senaat. In Limburg was het afscheid van Steve Stevaert goed te merken. Met een verlies van 12,44% was het meteen de grootste achteruitgang van alle partijen in alle kieskringen. Maar de achteruitgang was overal groot. In Gent zag Freya Van den Bossche haar voorkeurstemmen bijna gehalveerd. In Antwerpen kon de niet-politica Christine Van Broeckhoven de nederlaag niet vermijden. In West-Vlaanderen kreeg Renaat Landuyt bijna hetzelfde aantal voorkeurstemmen als 4 jaar geleden, maar dat was nog maar de helft van zijn vroegere lijsttrekker Johan Vande Lanotte.

Tenslotte is ook Open VLD bij de verliezers. Ook deze uittredende regeringspartij moest verliezen rond de 6% optekenen in alle kiesomschrijvingen. In Limburg was het verlies beperkter met 2,82% en ook in de kantons van het Brusselse Gewest was er soms zelfs een heel kleine winst te noteren. Maar de Open VLD moest ook in de rand van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde verliezen tot zelfs 9% (kanton Meise) incasseren. Zoals we reeds aanhaalden bij de bespreking van Lijst Dedecker, creëerde deze laatste een partij die de meer rechtse kiezer van de liberalen moest aantrekken. Wellicht zijn ze daarin geslaagd.

2. Zie hiervoor o.a. W. MÜLLER en K. STRØM (eds.) (2000) *Coalition Governments in Western Europe*. Oxford: Oxford University Press.

B. *Franstalige partijen*

De aanloop naar de verkiezingen van 2007 was aan Franstalige zijde gekenmerkt door enkele politieke schandalen en een agressieve houding bij de twee regeringspartijen PS en MR. Bij de regionale verkiezingen van 2003 had de PS na een klinke overwinning de MR uit de regering gezet en vervangen door de CDH van Joëlle Milquet. De verwachting was dat ook op het federale vlak eenzelfde scenario zou plaatsvinden. Tenzij de kiezer er anders zou over beslissen natuurlijk.

De PS kwam als grote verliezer uit de bus. Het verlies van 2,16% nationaal was goed voor een vermindering met vijf zetels in het parlementair halfrond. Met slechts twintig zetels was ze aan Franstalige zijde niet langer de grootste partij. De nederlaag kwam het hardst aan in Henegouwen, wat niet te verwonderen was na de schandalen in de provinciehoofdstad Charleroi. Elio Di Rupo trok zelf de lijst daar, maar kon niet verhinderen dat met een verlies van 9,84% van de stemmen ook meteen drie zetels verloren gingen. In het kanton Charleroi was de achteruitgang het grootst met -14,63%. Maar ook in Namen (-7,55%) en Waals-Brabant (-6,31%) was het verlies erg groot. Minder slecht deed de PS het in Luik, waar ze, ondanks een verlies in stemmen van 3,52%, geen enkele zetel moest inleveren.

De MR is de enige uittredende regeringspartij die erin geslaagd is om vooruit te gaan in stemmen. De winst van 1,12% was wel heel ongelijk verdeeld over de kieskringen. Zo was er een verlies van -0,19% in de Luikse kieskring, maar dat was wel genoeg om een zetel te verliezen. Didier Reynders kon hier als kopman niet echt het verschil maken. In Waals-Brabant ging een tweede zetel voor de MR verloren. Met een winst van 2,98% in stemmen kwam dit wel als een verrassing. Om dit te verklaren moeten we kijken naar de uitslag van 2003. Door de sterke positie van de MR in die kieskring en het feit dat Ecolo net de kiesdrempel niet had gehaald, was de derde zetel met een klein aantal stemmen behaald. De veel betere score van de groenen in 2007 gaf hen de kans om die laatste zetel binnen te halen, ondanks de winst van de MR. De sterke winst in Henegouwen (4,97%) was voor de MR dan weer goed voor één zetel winst. Dit bracht het totaal van de zetels voor de Franstalige liberalen op 23, één minder dan in 2003. Maar door het nog grotere verlies van de PS werden zij de grootste Franstalige formatie in het parlement. Dat was meteen het belangrijkste nieuwsfeit van verkiezingsavond. Het zou een grote weerslag hebben op de formatievorming in de maanden die erop volgden.

CDH zat in het kamp van de winnaars. Met een eerder kleine winst van 0,59% wist de partij toch twee extra zetels te bemachtigen. Dat is te verklaren door de ongelijkmatige spreiding van die winst. In Luik en Waals-Brabant was het minder dan 1%, wat geen bijkomende zetels opleverde. In Henegouwen kon een PS-zetel

worden veroverd met een winst van 1,98%. De beste score werd door CDH behaald in Brussel-Halle-Vilvoorde, waar de partij met 3,05% vooruitging. Ook hier werd een zetel extra binnen gehaald. Daar zat zeker de goede persoonlijke score van Joëlle Milquet voor iets tussen met 33.000 voorkeursstemmen. Met de tien zetels van CDH komt de christendemocratische familie in het parlement uit op 40 zetels. Dat maakt hen nog niet tot de grootste familie. Dat blijven de liberalen met 42 zetels. Met 34 zetels is de socialistische groep erg afgeslankt.

Ecolo heeft haar zetelaantal verdubbeld van vier naar acht. Net als de Vlaamse groenen hebben zij zich hersteld van de nederlaag in 2003, maar bereikten ze lang niet de elf zetels van in 1999. De winst was gelijkmatig in elke kieskring verdeeld. Uitschieters zijn Waals-Brabant met 6,47% en ook Namen en Luik, telkens rond de 6%. Deze winst is behaald zonder ergens een zware stemmentrekker te hebben.

Tenslotte kon het Front Nationale haar enige zetel behouden. Behoudens in Henegouwen en Luxemburg was er overal een licht verlies. Het FN stond in Charleroi al het sterkst en verzilverde daar eerder al haar stemmen in een zetel. De verwachting was wel dat door de schandalen in die stad deze extreemrechtse partij sterker zou zijn vooruitgegaan.

III. De verkiezingsuitslag voor de Senaat

In tegenstelling tot de Kamer worden de verkiezingen voor de Senaat gehouden op basis van taalgroepen. Voor het Nederlands en Frans kiescollege zijn bij voorbaat het aantal zetels vastgelegd per taalgroep, respectievelijk 25 en 15. Dat betekent concreet dat elke partij slechts één lijst met namen moet indienen; voor de Kamer is dat in elke kieskring een andere lijst. Het is dan ook niet verwonderlijk dat op de Senaatslijsten voornamelijk die kandidaten voorkomen, die over het hele landsgedeelte gekend zijn. Het is enkel in de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde dat de twee taalgroepen met elkaar wedijveren. Door de veranderde rol van de Senaat vanuit het Sint-Michielsakkoord in 1993 is de uitslag van deze tweede kamer veel minder belangrijk geworden. Op de dagen na de verkiezingen gaat er vaak meer aandacht naar het aantal voorkeursstemmen van de grote tenoren van de verschillende partijen, dan naar de zetelverdeling zelf. In 2007 werd er bij de senaatsverkiezingen aan Vlaamse zijde voornamelijk uitgekeken naar de stemmenverhoudingen tussen Yves Leterme (CD&V), Guy Verhofstadt (Open VLD) en Johan Vande Lanotte (Spa-Spirit). Aan Franstalige zijde gingen Didier Reynders en Elio Di Rupo elkaar uit de weg bij de kamerverkiezingen. Er was dan ook (nog) minder animo aan Franstalige zijde voor de Senaat.

DE VERKIEZINGEN VAN 10 JUNI 2007

TABEL IV. Stemmen en zetels bij de senaatsverkiezingen.

Senaat 2007	2007	2003	2007 %	2003 %	verschil	zetels
Nederlands kiescollege						
CD&V – N-VA	1.287.389		19,42%		+3,65%	9(+3)
CD&V		832.849	-	12,71%		
N-VA		200.273	-	3,06%		
Vlaams Belang	787.782		11,89%		+0,57%	5(0)
Vlaams Blok		741.940	-	11,32%		
Open VLD	821.980		12,40%		-2,98%	5(-2)
VLD		1.007.868	-	15,38%		
Groen!	241.151		3,64%		+1,18%	1(+1)
Agalev		161.024	-	2,46%		
SPA-spirit	665.342	1.013.560	10,04%	15,47%	-5,43%	4(-3)
Lijst Dedecker	223.992		3,38%			1(-)
Frans Kiescollege						
FN	150.461	147.305	2,27%	2,25%	+0,02%	1 (0)
CDH	390.852	362.705	5,90%	5,54%	+0,36%	2 (0)
MR	815.755	795.757	12,31%	12,15%	+0,16%	6 (+1)
PS	678.812	840.908	10,24%	12,84%	-2,60%	4 (-2)
Ecolo	385.466	208.868	5,82%	3,19%	+2,63%	2 (+1)

TABEL V. Voor- of achteruitgang in percentage per kieskring voor de senaatsverkiezingen 2007.

Kieskringen	FN	CDH	CD&V NVA	Vlaams Belang	MR	Open VLD	PS	Groen!	SPA- Spirit	Ecolo	Lijst Dedecker
Antwerpen			6,32%	0,51%		-4,95%		2,15%	-7,28%		4,90%
Henegouwen	0,67%	1,24%			1,88%		-10,12%			5,86%	
Kieskring Brussel-Halle- Vilvoorde	-1,02%	2,31%	1,77%	0,17%	-0,48%	-1,68%	-2,51%	0,80%	-3,19%	3,46%	1,76%
Limburg			8,53%	2,41%		-2,60%		1,29%	-13,41%		4,04%
Luik	0,31%	-0,57%			-1,04%		-5,63%			7,79%	
Luxemburg	1%	-0,51%			-0,91%		-5,14%			6,82%	
Namen	0,47%	-1,17%			1%		-8,10%			7,91%	
Oost- Vlaanderen			4,68%	1,33%		-4,84%		2,06%	-7,89%		5,66%
Vlaams- Brabant (Leuven)		6,55%	1,02%		-4,60%		2,47%	-9,32%		5,50%	
Waals- Brabant	-0,24%	0,15%			0,12%		-6,40%			7,76%	
West- Vlaanderen			6,05%	0,68%		-6,12%		1,61%	-8,72%		7,46%
Het Rijk	0,02%	0,36%	3,65%	0,57%	0,16%	-2,98%	-2,60%	1,18%	-5,43%	2,63%	3,38%

A. *Het Nederlandse kiescollege*

In de Senaat kregen we dezelfde partijen als winnaars en verliezers als in de Kamer. Het kartel CD&V – N-VA kon drie zetels meer behalen dan in 2003, wat hun totaal op negen brengt. Met bijna 800.000 voorkeurstemmen maakte Yves Leterme zijn rol als toekomstige premier waar. Hij behaalde hiermee de sterkste persoonlijke score. Tony Van Parijs sprong van de derde naar de tweede plaats dankzij een score van 133.801 voorkeurstemmen. De winst van het kartel is vrij gelijkmatig verdeeld. In Limburg was de vooruitgang nog sterker dan in de andere kieskringen en ook groter dan in de Kamer.

Ook voor Groen! is de winst gelijkmatig verspreid en net iets minder groot dan bij de Kamer. Gewezen voorzitter Vera Dua trok de lijst. Haar score bevestigt haar populariteit in groene kringen, maar net als alle andere groene kandidaten is zij geen stemmenkanon (73.226 voorkeurstemmen). Groen! kon hiermee één zetel terugwinnen.

Het Vlaams Belang gaat in stemmen voor de Senaat vooruit, maar kan er geen zetelwinst uithalen. De partij blijft op vijf zetels. De toenmalige voorzitter Frank Vanhecke zag zijn voorkeurstemmen licht stijgen tot 219.218. Filip Dewinter en Anke Van dermeersch zagen hun stemmen licht dalen tegenover 2003. Toch overschrijden ze nog de kaap van de 100.000 stemmen. Zoals bij de Kamer was er een verlies op te tekenen in de kantons Mechelen en Antwerpen, maar in de andere kantons was de winst groot genoeg om toch een positieve score te behalen. In de provincie Oost-Vlaanderen was er een gelijkaardig fenomeen in het kanton Gent. Zoals in 2003 was er een licht verlies, terwijl in de rest van de provincie de partij vooruitging.

Lijst Dedecker sluit de groep met winnaars af. De vrij onbekende Lieve Van Ermen trok de lijst en kreeg hiervoor 25.462 voorkeurstemmen. Door het grote aantal lijststemmen was dit voldoende voor een zetel voor de partij. De winst was gelijkmatig verdeeld met een uitschieter in West-Vlaanderen met 7,46%. Dat is wel nog een kleine 4% minder dan de score in de Kamer.

In het kamp van de verliezers heeft het kartel SP.A-Spirit het grootste aantal zetels verloren. Het kartel komt op vier zetels, wat een verlies van drie zetels betekent. In vergelijking met de Kamer is dit een nog grotere achteruitgang. Die is wellicht te verklaren door de sterke score voor de Senaat in 2003. Toen trokken Steve Stevaert en Bert Anciaux de lijst. Ze waren goed voor meer dan 600.000 en 200.000 voorkeurstemmen. In 2007 deed Johan Vande Lanotte het veel minder goed met 306.949 stemmen, wat een derde plaats in de rangschikking van de meest popu-

laire kandidaten opleverde. Bert Anciaux kwam als lijstduwer veel minder uit de verf met 60.349 stemmen. Het is ook niet verwonderlijk dat opnieuw in Limburg de grootste klappen vielen.

Guy Verhofstadt verloor met zijn partij twee zetels en hield er nog vijf over. Het was een algemeen verlies in alle provincies, waarbij Limburg nog het minst diende in te boeten. In de Senaat was het verlies wel kleiner dan in de Kamer. In een open strijd voor de voorkeurstemmen kon hij zijn score van 2003 niet evenaren en strandde hij op 493.355. Niemand anders op de lijst kon de kaap van de 100.000 voorkeurstemmen nemen.

B. Het Frans kiescollege

In het Frans kiescollege zijn alle partijen vooruitgegaan, behalve de PS. Deze vooruitgang was enkel bij Ecolo echt consistent. Deze partij kon ook in de Senaat de verliezen van 2003 gedeeltelijk goedmaken. Ze konden één zetel terugwinnen, wat hun totaal op twee bracht. De lijsttrekster Isabelle Durant is ontegensprekelijk de meest bekende figuur voor de groene Franstalige kiezers en met 108.105 voorkeurstemmen komt ze ook in de rij van meest populaire politici. De winst van Ecolo kende geen provincies met uitschieters. Zij scoorden wel iets beter in de Senaat dan in de Kamer.

De uitslag van CDH gaf een ongelijkmatig beeld. Het eindresultaat was een lichte winst, maar in de provincies Luik, Luxemburg en Namen was er toch een verlies op te tekenen. In zetelverdeling gaf dit geen effect. De CDH bleef op twee. Anne Delvaux haalde op de tweede plaats meer voorkeurstemmen (115.929) dan haar lijsttrekker Francis Delpérée (109.399). Joëlle Milquet was in 2003 wel nog populairder met meer dan 185.000 voorkeurstemmen.

Ook MR kon niet eenduidig scoren in de stembusuitslag voor de Senaat. Enkel in Namen en Henegouwen werd er duidelijke winst geboekt. In Brussel-Halle-Vilvoorde, Luik en Luxemburg was er dan weer verlies. Toch bracht de som van dit alles een kleine stemmenwinst op, die net voldoende was om één zetel extra te halen. Het totaal van de rechtstreeks verkozen Senaatszetels voor de MR is nu zes. Vanuit de lijstduwerspositie kon Louis Michel als eerste uit de bus komen met 232.328 voorkeurstemmen. Maar ook Armand De Decker scoorde goed met 145.198 stemmen. Louis Michel werd met deze score de meest populaire senator van de Franstaligen.

Het Front Nationale kon ook 0,02% winnen, voldoende om hun senaatszetel te behouden.

De PS diende zoals gezegd als enige over de gehele lijn stemmenverlies te incasieren. Er gingen twee zetels verloren, zodat er nog vier overbleven. Het verlies was het grootst in Henegouwen, net als bij de Kamer. Maar ook in de andere provincies was het verlies aanzienlijk. Anne-Marie Lizin was de enige die de kaap van de 100.000 stemmen kon nemen (148.927). In 2003 haalde Di Rupo er nog bijna 450.000.

Besluit

Voor wie de Belgische politiek volgt was de uitslag van de parlementsverkiezingen van 2007 geen grote verrassing. De trends die zich in 2004 al hadden aangekondigd, hadden zich voortgezet. De groenen konden zich in beide landsgedeelten herpakken. Het kartel CD&V – N-VA kwam versterkt uit de oppositie en de regeringspartijen PS, SP.A-Spirit en Open VLD kwamen met verlies uit de stembusslag. Enkel de MR kon zich als regeringspartij electoraal staande houden, maar door de ongelijke verdeling van winst en verlies in de verschillende kieskringen kostte dit toch een zetel. Dat er in de steden een soort electoraal platform was bereikt voor het Vlaams Belang, was in de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 al duidelijk geworden. Aan Vlaamse zijde was de opkomst van Lijst Dedecker geen verrassing, maar de omvang van hun winst was dat wel. Toch zal de coalitievorming meer in het geheugen blijven hangen. Hierover zijn andere bijdragen in dit jaarboek te vinden.

Bronnen

De verkiezingsuitslagen zijn afkomstig van de website van de federale overheid
<http://www.verkiezingen2007.belgium.be>